

דף מא.

עין משפט א.

ח"מ סימן שנה פעיף א.ב

א. הגונב חפץ מבית חברו והחזירו למקומו אבל לא ידעו הבעלים שהחזירו למקומו, אם ידעו הבעלים מקודם שנגנב מהם אע"פ שהחזירו הגנב לא נפטר והוא באחריותו עד שידעו הבעלים שהוחזר מ כגון שימנה הנגנב חפציו וימצא אותם שלמים ולא חסרים, ואחרי שמנאם נפטר הגנב אע"פ שלא ידעו הבעלים בשעה שהחזירו.

ב. גנב לו מעות ונודע לו שנגנבו ממנו, והבליעם לו הגנב בחשבון, ונתנם הנגנב לתוך כיסו^י, אם יודע מנין המעות שלו נפטר הגנב, שאדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה והרי מצא שהחזיר לו בתוך מעותיו, אבל אם הגנב זרקן לכיס הנגנב שאין בו כלום^ו, לא נפטר בזה הגנב וחייב באחריות הגזילה עד שיודיעו שהחזיר לכיס פלוני, ואם לא ידעו הבעלים כלל שנגנב מהם, מיד כשהחזירם למקומם נפטר הגנב^ע אע"פ שלא מנאום הבעלים.

ג. בד"א בדבר שאין בו רוח חיים אבל הגונב טלה מן העדר וידעו בו הבעלים והחזירו לעדר שלא מדעת הבעלים ומת או נגנב חייב באחריותו^פ.

ואם מנו הצאן ומצאו המנין שלם פטור, ואם לא ידעו הבעלים לא

מ. פלוגתא דאמוראי במשנה דבגונב טלה בב"ק קי"ח ע"א ופסק הרי"ף כר"י בדבר שאינו בעל חי.

וכל זמן שלא ידעו הבעלים מחזרתו לא הוי השבה מעליא, כיון שידעו הבעלים שנגנב נתיאשו מלשומרו עוד, ואף שהחזירו הרי לא ידעו הבעלים מזה כדי שישמרוהו. סמ"ע ס"ק א'.

נ. אפי' שהחזירו לתוך כיסו שיש לו בו מעות, לא נפטר עד שידע כמה מעות היו בו כבר. סמ"ע ס"ק ב'.

ס. לשון הרמב"ם בפ"א מגזילה הלכה ח'.

ע. כ"כ הרמב"ם בפ"ד מגניבה הלכה י"א.

פ. שם ברמב"ם הלכה י"ב, וכרב חסדא בב"ק קי"ח ע"א, וכתב ה"ה בשם יש מפרשים דאם השה הגנב היה נקוד וטלוא ואין כמותו בעדר, אם ידעו הבעלים בגניבתו והחזירו לעדר, אע"פ שלא מנו את הצאן הרי הוא כמנין ופטור, שהרי ניכר שהוחזר.

בגניבה ולא בחזרה אע"פ שמנו את הצאן והיא שלמה חייב באחריותו עד שיודיע לבעלים, כדי שישמרו הטלה הגנוב שהרי הטלה למד דרך אחרת חוץ מדרך שאר הצאן שבעדר זה.

עין משפט ב. חו"מ סימן רצב פ"ה ו
ע"ן לעיל דף מ: עין משפט ו

עין משפט ג. חו"מ סימן רצב פ"ה א

א. אין הנפקד רשאי לשלוח יד בפקדון, ואם שלח בו יד אפי' אינו מתכוון לגזולו אלא להשתמש בו הרי הוא עומד בזה ברשותו וחייב באונסין אע"פ שהוא שומר חנם ואפי' שעדיין לא נשתמש בו, דשליחות יד אינה צריכה חסרון^ז, רק שיגיבהו כדי להשתמש בו תשמיש שמחסרו חייב כאילו חסרו, אבל אם הגביהו לעשות בו תשמיש שאינו מחסרו אינו חייב בשעת הגבהה אלא משעת התשמיש^ק, ולא משום שליחות יד מתחייב שהרי אינו שולח בו יד כיון שאינו מחסרו אלא מכיון שבכה"ג הוא נעשה שואל שלא ברשות בעלים והוי כגזלן.

הגה: ובתשמיש שאינו מחסרה אם החזירה למקום שנטלה^ר חזר להיות דינו

צ. פלוגתא דלוי ורב בפ"ג דב"מ דף מ"א ע"א, ופסקו הפוסקים כמ"ד שאינה צריכה חיסרון כיון שכך ס"ל לרבא.

ק. ממשנה מ' ע"ב וכרב ששת במ"א ע"א ומשמע שודאי לא נקרא שואל כל זמן שלא נשתמש בה.

אבל בני"י כתב דמשעת הגבהה חייב, ובמחנה אפרים הלכות גזילה סי' י"ח כתב דהגם ששומר שהגביה להשתמש בה לא נעשה שואל עד השימוש, אבל מ"מ בנוטל מרשות בעלים ממש בדרך שאלה שלא ברשות בעלים הוי מיד גזלן. רע"א בגליון. והטעם דבהגביהו לעשות תשמיש שאינו מחסרו מתחייב רק משעת תשמיש בפועל, דבשלמא בשאלה מדעת קנאה משעת משיכה להתחייב באונסין, משא"כ בשואל שלא מדעת כל זמן שלא נשתמש הו"ל ברשות בעליה כיון שאינו עומד לשימוש, אינו חייב עד שישתמש. סמ"ע ס"ק ג'.

וכתב בביאורים ס"ק א' דכל זה בנטלה להשתמש בדבר שאין הבעלים מקפידים, אבל כשנטלה להשתמש בדבר שהבעלים מקפידים הוי כגזלן גמור, וחייב משעת הגבהה כשאר גזלן.

ר. אחרי שנשתמש בה שימוש שאינו מחסרה החזירה למקומה חזר להיות עליה כשומר ונאמן שהחזירה למקומה, אבל אם הגביהה ע"מ להשתמש בה שימוש שיש בו חיסרון

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

כשומר, הואיל ולא הוי עליו מתחילה רק שואל בעלמא, אבל במעות ש שלקחם השומר שלא מדעת הבעלים אף שנשתמש בהם שימוש שאינו מחסרם, מ"מ כיון שהם תמיד מוכנים לסחורה דינו כגזלן, ואינו נאמן לומר שהחזירם למקומם כי אם מדעת הבעלים. ועיין בסי' שס"ז, ושפ"ז סעיף ז'.

ח"מ סימן שג סעיף י

עין משפט ד.

י. רועה שהניח עדרו ובא לעיר בין בשעה שדרך הרועים להכנס בין בעת שאין דרך הרועים להכנס, ובא ארי ודרס אין אומרים אילו היה שם היה מציל אלא אומדין אותו אם יכול להציל ע"י רועים ומקלות חייב ^ה ואם לאו פטור, ובלא ידוע חייב לשלם.

הגה: וי"א דאם נכנס לביתו בעת שאין דרך הרועים להכנס חייב בכל ענין דהוי תחילתו בפשיעה ^א ואפי' סופו באונס חייב.

אף שלא נשתמש בה כיון שיש כאן דין שליחות יד הוא כגזלן, ואינו נאמן לומר החזרתו, אם לא שהחזירה מדעת הבעלים. כ"כ הסמ"ע בס"ק ד' לפרש דברי הרמ"א. ודוקא בשימוש שאין הבעלים מקפידים אבל אם הם מקפידים נעשה כגזלן ולא מהני חזרה למקומו שם בסמ"ע.

ש. כך פירש הסמ"ע בס"ק ו' דברי הרמ"א. והש"ך בס"ק א' כתב דדין זה של הרמ"א בהחזירה למקום שנטלה תמוה דבש"ס מפורש דאם החזירה למקומה חייב באונסין, וסיים דכל זמן שאין לנו ישוב ברור לדברי הרמ"א אין לנו כח לפסוק כדברי הרמ"א אלו.

ת. שם בברייתא, ואם אין הדבר ידוע חייב, וכתב בסמ"ע ס"ק י"א, דמן הסתם היה יכול להציל ע"י רועים ומקלות שהיה שוכרן להציל ולפ"ז בשומר חנם פטור, אלא קשה איך אפשר לומר שמן הסתם היה יכול להציל אלא הטעם משום דכל שאינו יכול לישבע משלם, ולפ"ז א"כ ה"ה גם אם הוא שומר חנם חייב. כ"כ בש"ך ס"ק י'.

א. הראב"ד ומובא בשיטה מקובצת שם בדף צ"ג והוא שנכנס בזמן שאין דרך בני אדם להכנס ואז הוי פשיעה גמורה. סמ"ע ס"ק י"ב.

דף מא :

הו"מ סימן רצא סעיף א

עין משפט א.

א. שומר הנם נפטר בשבועה מגניבה ואבידה - ואינו חייב לשלם אלא בפשיעה ג.

ב. ממשנה בב"מ צ"ג ע"א, ובדף צ"ד ע"ב בברייתא יליף לה מקראי. וכשחייבים הד' שומרין הם חייבים לשלם מעידית כמזיקין, כ"כ הרי"ף והרא"ש והוא בסי' שפ"ה ושפ"ח סעיף ב'.

ובחצי מלוה וחצי פקדון בעיסקא כשצריך לגבות ממנו גובה מחצית מעידית ומחצית מבינונית, כ"כ ברש"ל בפ"ק דב"ק, ש"ך ס"ק א'.

וכשמשלם אינו משלם אלא רק כפי ששוא בשעת פשיעה. ביאורים ס"ק א'.
ג. ואם נגנב או אבד מחמת פשיעתו בשמירתו ג"כ חייב. סמ"ע ס"ק ב'. והש"ך בס"ק ג' הוסיף דאם פשע בשמירתו אפי' נאנס חייב כמו בסעיף ו'.

ובפעמוני זהב הביא שבדין השומרים מצינו שאמר הפסוק "כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור" וממה שכתוב "רעהו" נתמעט עכו"ם וכמו שאמרו בפ' המקבל בדף קי"א. וכ"כ הט"ז בריש סי' ש"א, ואם שומר לעכו"ם פטור אלא א"כ קבל בקנין בסודרו של הגוי להתחייב בשמירה שחייב, ודוקא בקנין ולא בדברים כיון שאיתמעטו משמירה לגמרי אפי' משבועה הילכך בקיבל אחריות צריך דוקא בקנין ולא בסודר של העדים דאין שליחות לעכו"ם ע"ש.